

Sag C-53/20**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

3. februar 2020

Forelæggende ret:

Bundesgerichtshof (Tyskland)

Afgørelse af:

19. december 2019

Sagsøger:

Hengstenberg GmbH & Co. KG

Sagsøgte:

Spreewaldverein e.V.

Hovedsagens genstand

Geografisk oprindelsesbetegnelse »Spreewälder Gurken«, ansøgning om ændring af varespecifikationen

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Fortolkning af EU-retten, navnlig begrebet »legitim interesse« som omhandlet i artikel 49, stk. 3 og 4, i forordning (EU) nr. 1151/2012; artikel 267 TEUF

Præjudicielle spørgsmål

- 1) Kan det i en procedure om en væsentlig ændring af en varespecifikation være tilstrækkeligt, at en fysisk eller juridisk person er eller kan blive berørt økonomisk, uden at dette er fuldstændig usandsynligt, med henblik på at begrunde en legitim interesse som omhandlet i artikel 53, stk. 2, første afsnit, sammenholdt med artikel 49, stk. 3, første afsnit, og stk. 4, andet afsnit, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 af

21. november 2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, idet en sådan interesse er en forudsætning for at gøre indsigelse mod ansøgningen eller påklage en positiv afgørelse om ansøgningen?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende:

I en procedure om en væsentlig ændring af en varespecifikation er det da (kun) de erhvervsdrivende, der fremstiller lignende produkter og fødevarer som de erhvervsdrivende, for hvilke en beskyttet geografisk betegnelse er registreret, der har en legitim interesse som omhandlet i artikel 53, stk. 2, første afsnit, sammenholdt med artikel 49, stk. 3, første afsnit, og stk. 4, andet afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012?

3) Såfremt spørgsmål 2 besvares benægtende:

a) Skal der da med henblik på kravene til den legitime interesse som omhandlet i artikel 49, stk. 3, første afsnit, og stk. 4, andet afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012 sondres mellem registreringsproceduren i henhold til artikel 49-52 i forordning 1151/2012 på den ene side og proceduren til ændring af varespecifikationen i henhold til artikel 53 i forordning (EU) nr. 1151/2012 på den anden side, og

b) er det derfor i en procedure om en væsentlig ændring af en varespecifikation kun de producenter, der i det geografiske område fremstiller produkter, der svarer til varespecifikationen, eller har konkrete planer om en sådan produktion, der har en legitim interesse som omhandlet i artikel 53, stk. 2, første afsnit, sammenholdt med artikel 49, stk. 3, første afsnit, og stk. 4, andet afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012, hvorfor »udefrakommende« på forhånd er afskåret fra at påberåbe sig en legitim interesse?

Anførte EU-retlige forskrifter

Forskrifter om beskyttede geografiske betegnelser (BGB), aktuelt fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 af 21. november 2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, artikel 5, 49 og 53 nævnes

Anførte nationale retsfor skrifter

Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (lov om beskyttelse af varemærker og andre kendetegn, herefter »Markengesetz«), §§ 130-133

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Betegnelsen »Spreewälder Gurken« har siden den 19. marts 1999 været registreret som beskyttet geografisk betegnelse for uforarbejdede og forarbejdede grøntsager i registret om beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser, som føres af Kommissionen for Den Europæiske Union.
- 2 I registreringsansøgningen var bl.a. anført, at det forarbejdede produkt består af over 70% agurker, som fremstilles i området Spreewald efter en kontrolleret og integreret dyrkningsmetode, at der dertil – afhængigt af smagsretning – er tilsat små løg, frisk dild og krydderurter samt peberrod, og at det har en vis betydning, at »Spreewälder Gurken« forarbejdes i Spreewald, da dette sikrer, at produktet konserveres og forarbejdes efter traditionelle metoder.
- 3 Ansøgeren (og sagsøgte), hvori alle producenter af »Spreewälder Gurken g.g.A.« er organiseret som medlemmer, forvalter den beskyttede geografiske betegnelse. Ansøgeren indgav den 18. februar 2012 ansøgning til Deutsches Patent- und Markenamt (den tyske patent- og varemærkemyndighed) om en ændring af varespecifikationen. Ændringen drejer sig hovedsageligt om, at det skal være tilladt at anvende andre tilsætningsstoffer og at anvende konserveringsmidler.
- 4 Ansøgningen om ændring af varespecifikationen blev offentliggjort i [Deutsches] Markenblatt (det tyske varemærketidende) den 22. august 2014. Ved skrivelse af 16. oktober 2014 gjorde sagsøgeren indsigelse. Ved afgørelse af 10. september 2015 fastslog Deutsches Patent- und Markenamt, at ansøgningen om ændring var i overensstemmelse med forordning (EU) nr. 1151/2012. Denne afgørelse blev indbragt for Bundespatentgericht (forbundsdomstol i patentretlige sager, Tyskland), som stadfæstede afgørelsen og gav tilladelse til appel til Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland).
- 5 Bundespatentgericht (forbundsdomstol i patentretlige sager) fandt ikke, at søgsmålet kunne antages til realitetsbehandling, eftersom sagsøgerens legitime interesse ikke er berørt. I så henseende skal der sondres mellem en registreringsansøgning og en ansøgning om ændring af varespecifikationen. Ved en ændring af varespecifikationen har udefrakommende, der under alle omstændigheder ikke må anvende den beskyttede betegnelse, ingen legitim interesse. Den blotte handel med produkter med en beskyttet geografisk betegnelse kan ikke i sig selv begrunde en legitim interesse. En påstået værdiforringelse af den beskyttede geografiske betegnelse eller en skade på produktets renommé eller anseelse berører alene producenterne i det geografiske oprindelsesområde. I øvrigt ville sagsøgeren heller ikke kunne gives medhold, eftersom et generelt forbud mod tilsætningsstoffer ikke fremgår af den aktuelt gyldige varespecifikation. Selv hvis ændringsansøgningen fører til »væsentlige ændringer« som omhandlet i artikel 53, stk. 2, tredje afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012, vil disse i alle tilfælde være objektivt begrundede.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 6 Den ansøgte ændring af varespecifikationen har siden dens ikrafttræden været omfattet af forordning (EU) nr. 1151/2012 sammenholdt med de nationale gennemførelsesbestemmelser i Markengesetz.
- 7 I henhold til artikel 49, stk. 3, første afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012 iværksætter medlemsstaten i forbindelse med gennemgangen en national indsigelsesprocedure, der sikrer passende offentliggørelse af ansøgningen om registrering af beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser og et rimeligt tidsrum, hvori enhver fysisk eller juridisk person, der har en legitim interesse, og som er etableret i eller har bopæl på medlemsstatens område, kan gøre indsigelse mod ansøgningen. Procedurer vedrørende ansøgninger om væsentlige ændringer af varespecifikationen er i henhold til artikel 53, stk. 2, første afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012 ligeledes omfattet af proceduren i henhold til artikel 49 i forordning (EU) nr. 1151/2012. Er der tale om ændringer af mindre omfang gennemføres en forenklet procedure i medlemsstaten og på EU-plan; en indsigelsesprocedure finder ikke sted.
- 8 For så vidt angår appelsagen skal det lægges til grund, at den ansøgte ændring af varespecifikationen vedrører væsentlige ændringer. Deutsches Patent- und Markenamt iværksatte i henhold til de relevante bestemmelser i Markengesetz sammenholdt med artikel 9, stk. 2, første punktum, i forordning (EF) nr. 510/2006, som var gældende på ansøgningstidspunktet, proceduren for væsentlige ændringer.
- 9 Ifølge Markengesetz, hvorved de relevante bestemmelser i EU-retten er gennemført, kan enhver person med en legitim interesse, som er etableret eller har bopæl på Forbundsrepublikken Tysklands område, indgive indsigelse mod ansøgningen om registrering af en beskyttet geografisk betegnelse til Deutsches Patent- und Markenamt inden for en frist på to måneder fra datoen for offentliggørelse. Dette gælder tilsvarende for ansøgninger om væsentlige ændringer af varespecifikationen. Såfremt Deutsches Patent- und Markenamt ved afgørelse fastslår, at ansøgningen om ændring af varespecifikationen opfylder kravene i forordning (EU) nr. 1151/2012 og de bestemmelser, der er vedtaget til gennemførelse heraf, kan de personer, der rettidigt har gjort indsigelse mod registreringen, eller hvis legitime interesse på grund af de ændrede angivelser berøres som følge af afgørelsen, påklage denne afgørelse. Disse betingelser er opfyldt. Sagsøgeren gjorde indsigelse inden for den fastsatte frist.
- 10 Bundespatentgericht (forbundsdomstol i patentretlige sager) lagde imidlertid med rette til grund, at sagsøgeren derudover skal godtgøre, at dennes legitime interesse er berørt som følge af Patentamts afgørelse om at imødekomme ansøgningen om ændring af varespecifikationen. Det følger af artikel 49, stk. 4, andet afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012.

- 11 Spørgsmålet om, hvad der skal forstås ved en »legitim interesse«, som giver adgang til en domstolskontrol, som de nationale myndigheder dernæst skal besvare, kan ikke besvares klart på grundlag af de EU-retlige bestemmelser og kræver Den Europæiske Unions Domstols stillingtagen.
- 12 Det fremgår af Den Europæiske Unions Domstols praksis og de fælles forfatningsmæssige traditioner samt EMRK's artikel 6 og 13, at der som udgangspunkt skal være mulighed for en domstolskontrol (jf. Domstolens dom af 3.12.1992, *Oleificio Borelli mod Kommissionen*, C-97/91, EU:C:1992:491, præmis 14, og af 6.12.2001, *Carl Kühne m.fl.*, C-269/99, EU:C:2001:659, præmis 57, kendelse af 30.1.2002, *La Conquete mod Kommissionen*, C-151/01 P, EU:C:2002:62, præmis 46, samt dom af 2.7.2009, *Bavaria og Bavaria Italia*, C-343/07, EU:C:2009:415, præmis 57). Muligheden for domstolskontrol skal herefter som udgangspunkt også foreligge med hensyn til en handling såsom en ansøgning om ændring af varespecifikationen, der udgør et nødvendigt trin i proceduren til vedtagelse af en EU-foranstaltning. Nationale domstole, der træffer afgørelse vedrørende lovligheden af en ansøgning om registrering af en beskyttet geografisk betegnelse eller – som i det foreliggende tilfælde – om ændring af varespecifikationen, skal anvende samme betingelser vedrørende prøvelsen, som gælder for enhver anden endelig beslutning, der er truffet af samme nationale myndighed, og som kan være til skade for de rettigheder, der tilkommer tredjemænd efter EU-retten. En sådan sag kan følgelig realitetsbehandles, også selv om de nationale procesregler ikke foreskriver dette i et sådant tilfælde (jf. dom *Oleificio Borelli mod Kommissionen*, præmis 13, og *Carl Kühne m.fl.*, præmis 58, samt kendelse *La Conquete mod Kommissionen*, præmis 47).
- 13 Efter den forelæggende rets opfattelse følger det ikke heraf, at der inden for rammerne af artikel 49, stk. 4, andet afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012 skal gives adgang til en *actio popularis*. I henhold til artikel 12, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1151/2012 kan enhver erhvervsdrivende, der markedsfører et produkt, som er fremstillet i overensstemmelse med den dertil svarende varespecifikation, anvende den beskyttede geografiske betegnelse. På baggrund heraf opstår spørgsmålet, om det i en procedure om en væsentlig ændring af en varespecifikation kan være tilstrækkeligt, at en fysisk eller juridisk person er eller kan blive berørt økonomisk, uden at dette er fuldstændig usandsynligt, med henblik på at begrunde en legitim interesse som omhandlet i artikel 49, stk. 3, første afsnit, og stk. 4, andet afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012, idet en sådan interesse er en forudsætning for at gøre indsigelse mod ansøgningen eller påklage en positiv afgørelse om ansøgningen (spørgsmål 1).
- 14 Efter den forelæggende rets opfattelse taler det imod en sådan vid fortolkning af den legitime interesse, at kravet om en »legitim« interesse derved reelt bliver indholdsløs, eftersom indsigelses- og appelretten ikke afgrænses tilstrækkeligt.
- 15 Der kan eventuelt tages højde for den begrænsning af indsigelses- og appelretten, som artikel 49, stk. 3, første afsnit, og stk. 4, andet afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012 tager sigte på med kravet om en legitim interesse, ved at (kun) de

erhvervsdrivende, der fremstiller lignende produkter og fødevarer som de erhvervsdrivende, for hvilke en beskyttet geografisk betegnelse er registreret, har en legitim interesse (spørgsmål 2). Med henblik på at definere denne gruppe af erhvervsdrivende med en legitim interesse kunne der tages udgangspunkt i det konkrete konkurrenceforhold, som er afgørende i lovgivningen om god forretningsskik. I så fald skulle der lægges vægt på, om de, der gør indsigelse på den ene side, og producenterne fra det geografiske område på den anden side er konkurrenter, der forsøger at afsætte lignende varer eller tjenesteydelser inden for den samme kreds af endelige forbrugere, og den ene sides konkurrenceadfærd derfor kan skade den anden, dvs. kan hindre eller være til gene for afsætningen.

- 16 Beskyttelsen af den loyale konkurrence taler for en sådan fortolkning. Forordning (EU) nr. 1151/2012 har ifølge dens artikel 1, stk. 1, litra a), ganske vist til formål at sikre loyal konkurrence for landbrugere og producenter af landbrugsprodukter og fødevarer med værdiforøgende karakteristika og kvaliteter. Denne (berettigede) bistand til en bestemt gruppe af landbrugere og producenter må imidlertid ikke føre til en uberettiget konkurrencefordel i forhold til landbrugere og producenter, der ikke hører til denne gruppe. Disse konkurrenter skal med henblik på beskyttelsen af den loyale konkurrence have mulighed for at iværksætte en administrativ eller retslig procedure, når der er risiko for, at produkter, som må mærkes med en beskyttet geografisk betegnelse, ikke længere holder det, som de ifølge varespecifikationen lover forbrugerne.
- 17 Sagsøgeren har argumenteret overbevisende for, at den ændring af varespecifikationen, som ansøgeren har ansøgt om, fører til, at produkterne med den beskyttede geografiske betegnelse »Spreewälder Gurken« i modstrid med den tilknytning til det geografiske miljø, der er beskrevet i varespecifikationen som begrundelse for beskyttelsen, ikke længere forarbejdes efter »traditionelle fremstillings- og konserveringsmetoder«, og at dette har økonomiske konsekvenser for sagsøgeren. Hvis denne indsigelse er begrundet – hvilket imidlertid ikke er afgørende i forhold til søgsmålskompetencen – vil dette indebære en konkurrencefordel for producenterne i det geografiske område. I modsætning til den konkurrencefordel, som de indrømmes ved forordning (EU) nr. 1151/2012, og som beror på produkternes særlige karakter, vil en sådan konkurrencefordel være uberettiget. En sådan ændring af varespecifikationen vil tillade producenterne fra det geografiske område at forsyne deres agurker med den salgsfremmende betegnelse »Spreewälder Gurken« og derved henvise til traditionelle fremstillings- og konserveringsmetoder, som er begrundelsen for denne betegnelse, selv om de anvendte metoder ikke (længere) er traditionelle metoder.
- 18 Den omstændighed, at den beskyttede geografiske betegnelse kun yder beskyttelse til visse begunstigede, indebærer ikke, at ikke-begunstigede ikke kan rejse tvivl om denne beskyttelse. Tilsvarende kan et søgsmål med henblik på erklæring om et varemærkes fortabelse anlægges af enhver person; dertil kræves end ikke en legitim interesse. Den geografiske betegnelse giver desuden ikke kun rettigheder, men forpligter også producenterne til at overholde kravene i varespecifikationen.

Denne forpligtelse gælder bl.a. også af hensyn til den loyale konkurrence og skal kunne påberåbes af konkurrenter, som ikke producerer i det geografiske område.

- 19 Endelig kan det komme i betragtning at sondre mellem kravene til den legitime interesse i registreringsproceduren på den ene side og i forbindelse med en ændring af varespecifikationen på den anden side og i forbindelse med en ændringsansøgning kun at anerkende en legitim interesse for så vidt angår producenter, som i det geografiske område fremstiller produkter, der svarer til varespecifikationen, eller har konkrete planer om en sådan produktion (spørgsmål 3).
- 20 Bundespatentgericht (forbundsdomstol i patentretlige sager) har taget udgangspunkt i en sådan sondring mellem registreringsprocedure og ændringsprocedure og har lagt til grund, at den legitime interesse skal fortolkes vidt i registreringsproceduren med dens vidtrækkende konsekvenser. Ved en ændring af varespecifikationen har udefrakommende derimod som udgangspunkt ingen legitim interesse, eftersom de er afskåret fra at anvende den beskyttede geografiske betegnelse.
- 21 Forordningens entydige ordlyd må antages i sig selv at være til hinder for en sådan sondring. Artikel 53, stk. 2, første afsnit, i forordning (EU) nr. 1151/2012 henviser for så vidt angår proceduren i tilfælde af væsentlige ændringer af varespecifikationen til forskrifterne for registreringsproceduren i henhold til artikel 49-52 i forordning (EU) nr. 1151/2012 uden at definere begrebet »legitim interesse« anderledes med henblik på ændringsproceduren. Desuden ville der ved en sådan sondring være mulighed for først at lade en geografisk betegnelse registrere med en omfattende eller streng varespecifikation for senere at foretage en »opblødning« af denne i en ændringsprocedure, inden for hvis rammer udefrakommende ikke længere havde nogen mulighed for at gøre indsigelse. Det taler – selv om en sådan ansøgning undergives to prøvelser ex officio i procedurerne ved den nationale patentmyndighed og Kommissionen – ligeledes imod en fortolkning af begrebet »legitim interesse« i ændringsproceduren, der afviger fra fortolkningen i registreringsproceduren.
- 22 Det fremgår heller ikke, hvorfor kun lokale producenter skulle have en legitim interesse og dermed en mulighed for indsigelse og appel i forbindelse med ændringsansøgninger. I denne sammenhæng er navnlig den sammenligning med varemærkeretten, som ansøgeren har påberåbt sig, ikke overbevisende. Beskyttede geografiske betegnelser nyder ganske vist retsbeskyttelse som kendemærke (jf. Domstolens dom af 10.11.1992, Exportur, C-3/91, EU:C:1992:420, præmis 37 ff., af 20.5.2003, Ravil, C-469/00, EU:C:2003:295, præmis 49, og af 20.5.2003, Consorzio del Prosciutto di Parma og Salumificio S. Rita, C-108/01, EU:C:2003:296, præmis 64). Til forskel fra varemærkerettigheder, hvor licenstagere og videreførere i reglen ikke har indflydelse på kvaliteten af de produkter, der afsættes under varemærket, er begrundelsen for beskyttelsen af geografiske betegnelser imidlertid produktets tilknytning til det geografiske område (jf. artikel 5, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1151/2012), som kommer til

udtryk og er fastsat i varespecifikationen. De væsentlige egenskaber ved produktet med den beskyttede geografiske betegnelse defineres i varespecifikationen. Registreringen af en beskyttet geografisk betegnelse danner således ikke kun grundlag for rettigheder, men også for forpligtelsen til at overholde visse krav, navnlig dem, der er fastsat i varespecifikationen. De erhvervsdrivende, hvis produkter fremstilles i det geografiske område og forsynes og markedsføres med den beskyttede geografiske betegnelse, skal acceptere at overholde kravene i varespecifikationen (jf. herom også 47. betragtning til forordning (EU) nr. 1151/2012). Under disse omstændigheder skal »udefrakommende« imidlertid også kunne anfægte en ændring af en varespecifikation, hvorved der opstår en risiko for, at produktets kvalitet eller renommé i modstrid med artikel 5, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1151/2012 ikke længere kan henføres til den geografiske oprindelse.

ARBEJDSDOKUMENT